

შპს “დალის მთა”
(ს/ნ: 228523808; გენ. ლიცენზია: ტიპი ბ.მ. №0023)

“დალის მთის” წყალსაცავის შიდა
წყალსატევისა და თევზსამეურნეო საქმიანობის
მართვის გეგმა

2020-2030 წ.წ.

ა) ლიცენზიით განსაზღვრული ტერიტორიის ფიზიკურ გეოგრაფიული და ბიო-ეკოლოგიური დახასიათება

“დალის მთის” წყალსაცავი მდებარეობს აღმოსავლეთ საქართველოში, კერძოდ დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში, მდინარე იორის ხეობაში. წყალსაცავი განფენილია ზღვის დონიდან 264 – 301 მეტრ სიმაღლეზე. წყალსაცავი კალაპოტური ტიპისაა და შესაბამისად განთავსებულია მდინარე იორის კალაპოტში. იგი გადაჭიმულია, კალაპოტის სამხრეთ აღმოსავლეთ ნაწილიდან, ვიდრე ჩრდილო-დასავლეთ ნაწილამდე, მისი მაქსიმალური სიგრძე ამჟამად მერყეობს 4-4.5 კილომეტრამდე, ხოლო სიგანე 1-1.5 კილომეტრამდე. ფართობი მაქსიმალური შეტბორვის დროს აღწევს 500 ჰექტარს, ხოლო მინიმალური შეტბორვის დროს – 150 ჰექტარს. მდინარე იორის, ვეტრიკალური დაყოფის ნიშნის მიხედვით შეიძლება ითქვას, რომ იგი მდებარეობს სახრამულე და საჭანრე-საღლავე უბნების საზღვარზე, რაც თავისებურ ელფერს აძლევს წყალსაცავის ფსკერს. ნამდინარეში ჩამოყალიბებული ფსკერი ატარებს შერეულ ხასიათს, კერძოდ, სახრამულე უბნების ნიშნებთან ერთად ალაგ-ალაგ გხვდება საჭანრე-საღლავე უბნის ნიშანთვისებებიც. კალაპოტი განიერია და დაფარულია ლამით, ფსკერი ალაგ-ალაგ ღრმაა, ფსკერული დინების სიჩქარე მერყეობს 0.50 მ/წ-დან 0.2 მ/წ-მდე. ფსკერის მნიშვნელოვანი ნაწილი ქვა-ქვიშიანია. წყლის ტემპერატურა 2 გრადუსით მეტია მდინარე ალაზნის მსგავს მონაკვეთთან შედარებით. წყალსაცავის ირგვლივ ხრიოკი გორაკებია, ზოგან გაშლილი, ვაკე ადგილები. სანაპიროები დაფარულია სხვადასხვა სახეობის ბუჩქოვანი ხე-მცენარეებით, ხოლო შესართავსა და მარჯვენა სანაპიროზე გხვდება ტყიანი მასივები. მდინარე იორის ხეობისთვის დამახასიათებელი მწვანე ფონი აქ იცვლება ნაცრისფერით, რადგან გარემო წარმოადგენს ნახევრად უდაბნოს.

წყალსაცავის წყალმომარაგება ძირითადად დაკავშირებულია მდ. იორის წყალშემკრები აუზის წყლის ხარჯზე და ატმოსფერული ნალექების რაოდენობაზე. იგი მიეკუთვნება კავკასიონის პოტამოგრაფიული რაიონის მტკვარი – ალაზნის მდინარეთა შორის ქვე რაიონს, რომელიც მდინარეთა ქსელის განვითარებით მკვეთრად ჩამორჩება სხვა ქვერაიონებს. ატმოსფერული ნალექები ამ ზონაში იმდენად ნაკლებია, რომ ქვერაიონული ჭალის ტყეებიანი მშრალი სტეპის ხასიათს ატარებს.

ა.ა) გეოგრაფიული მდებარეობა

წყალსაცავი მდებარეობს დედოფლისწყაროს მუნიციპალიტეტში, უახლოესი დასახლებული პუნქტიდან, ქალაქ დედოფლისწყაროდან,

სამხრეთ-აღმოსავლეთით 37.5 კილომეტრის დაშორებით ყაჯრის ტბის პარალელზე. გეოგრაფიული კოორდინატები: 41 17'52.5"N 45 52'23.7"E

ა.ბ) სხვა პირების მიერ წყალსაცავის გამოყენების მიზნები

წყალსაცავი მელიორაციული დანიშნულებისაა, მისი მშენებლობა არასრული სახით დამთავრდა 1991 წელს. მშენებლობის დაუსრულებლობის და სარწყავი სისტემების შემდგომი დემონტაჟის გამო წყალსაცავს თავისი დანიშნულებით დღემდე არ უმოქმედია.

ა.გ) წყლის ობიექტის ჰიდრობიოლოგიური მონაცემები, წყლის ობიექტში არსებული თევზისა და წყლის სხვა ორგანიზმთა სახეობები, მათ შორის ენდემური, მიგრაციული, ინვაზიური, ინტროდუცირებული, საქართველოს “წითელი ნუსხის” სახეობები და მათი მდგომარეობის შეფასება, წყლის ობიექტის ზოგადი ეკოლოგიური შეფასება

წყალსაცავის ტერიტორიაზე, განსაკუთრებით კი მის მარჩხო ნაწილში, საკმაოდ გხვდება წყალმცენარეები. მისი იქთიოფაუნა და საერთოდ ჰიდროფაუნა ფორმირებულია ძირითადად მდინარე იორის ჰიდროფაუნით, ხოლო იქთიომრავალფეროვნება განპირობებულია წყალსაცავის მდებარეობით, რომელიც მდინარის სხვა უბნებისაგან გამოირჩევა სახეობრივი მრავალფეროვნებით. წყლის ტემპერატურული და ჰიდროლოგიური რეჟიმის გამო იორში არ შემოდინან თევზების გამსვლელი ფორმები – კასპიური სალამური, კასპიის ზღვის ორაგული. საერთოდ მდინარე იორში ამჟამად თევზის რაოდენობა ძალიან მცირეა, რაც გამოწვეულია ბუნებრივი პირობების უარყოფითი გავლენითა და მზარდი ანთროპოგენური ზემოქმედებით. 1953 წელს მინგეჩაურის წყალსაცავის შექმნის შემდეგ, საქართველოს წყლებში და მათ შორის მდინარე იორში დალის მთის წყალსაცავის არეალში შემოადწიეს თევზის იმ სახეობებმა, რომლებიც ადრე არ ყოფილა დაფიქსირებული აღმოსავლეთ საქართველოს წყლებში, კერძოდ: მტკვრის თრისა – *Chalcalburnus Chalcoides* რომელიც კარგად შეეგუა ადგილობრივ პირობებს და ჩამოყალიბდა მდგრად ფორმად.

“დალის მთის” წყალსაცავის იქთიოფაუნა ამჟამად ძირითადად ფორმირდება ინტროდუცირებული:

თეთრი სქელშუბლა – *Hypophthalmichthys Molitrix*;

ჭრელი სქელშუბლა – *Aristichthys Nobilis*;

ქერცლიანი კობრი – *Cyprinus Carpio*;
თეთრი ამური – *Ctenopharyngodon Idella*

მდინარე იორის ადგილობრივი ჰიდროფაუნით:

ხრამული – *Capoeta Capoeta*;
ჭანარი – *Luciobarbus Capito*,
ლოქო (ღლავი) – *Silurus glanis*,
მურწა – *Luciobarbus Mursa*;
მტკვრის წვერა – *Barbus Lacerta*;

ბოლო წლებში გამრავლდა კარჩხანა – *Carassius carassius*
როგორც უკვე ავღნიშნეთ, დალის მთის წყალსაცავი იკვებება მდინარე იორით და ატმოსფერული ნალექებით. მის უახლოეს ტერიტორიაზე არ არის განთავსებული არცერთი დასახლებული პუნქტი და სამრეწველო ობიექტი, რომელიც მოახდენს წყლის დაბინძურებას. მისი წყალი გამოირჩევა მაღალი ეკოლოგიური სისუფთავით.

ა.დ) დასკვნა წყლის ობიექტის არსებული და ოპტიმალური თევზსამეურნეო ტევადობის შესახებ

“დალის მთის” წყალსაცავი თევზსამეურნეო კლასიფიკაციის (ტინემან-ნაომის) მიხედვით მიეკუთვნება შუალედურ ტიპს ოლიგოტროფულსა და ევტროფულ წყალსაცავებს, რომლის ბუნებრივი თევზპროდუქტიულობა ადგილობრივი თევზების მიმართ განისაზღვრება საშუალოდ 15-20 კგ ჰექტარზე. ჩვენს მიერ თევზჭერის აქცენტი ძირითადად გადამისამართებულია ინტროდუცირებულ მაღალპროდუქტიულ სახეობებზე (თეთრი სქელშუბლა, ჭრელი სქელშუბლა, კობრი, თეთრი ამური), რომელთა პროდუქტიულობამ შესაძლებელია მიაღწიოს 50-60 კგ ჰექტარზე. უფრო მაღალი პროდუქტიულობის მიღწევას ხელს უშლის ის ფაქტი, რომ დალის მთის წყალსაცავის სპეციფიკიდან და მშენებლობის დროს დაშვებული ხარვეზებიდან გამომდინარე თევზს საშუალება აქვს დაუბრკოლებლად გავიდეს მდინარე იორში როგორც დინების ზედა. ისე ქვედა ნაწილში, ხოლო თევზამრიდის უქონლობის გამო, მათ მდინარის ქვედა ნაწილიდან წყალშაცვში დაბრუნების საშუალება არ აქვთ.

იმის გამო, რომ წყალსაცავის მშენებლობის დროს მისი ფსკერი არ გასუფთავებულა ტყის ნარჩენებისაგან, არ გვაქვს მოსასმელი, სანაპირო ბაღეების გამოყენების საშუალება. სარეწაო თევზჭერა ხორციელდება ჩასადგმელი, სახლართი ბაღეების გამოყენებით. თევზპროდუქტიულობა ამ შემთხვევაში დამოკიდებულია მრავალი ფაქტორის კომპლექსურ ქმედებაზე – ბადის ჭერადობის კოეფიციენტზე, გამოსაზრდელი მასალის სტანდარტულ ზომა-წონაზე, თევზჭერის პერიოდში ქარიანი დღეების სიხშირესა და ინტენსივობაზე, და სხვა ეკო

პირობებზე. თევზის ჭერას ვაჩერებთ თევზის გამრავლების პერიოდში 1 მაისიდან 1 სექტემბრის ჩათვლით.

საქართველოს სოფლის მეურნეობისა და სურსათის სამინისტროს 1997 წლის 12 მაისის №2-230 ბრძანებით, რომელიც შეთანხმებულია ეკონომიკისა და გარემოს დაცვის სამინისტროებთან დამტკიცებული არის მელიორაციისა და წყალთა მეურნეობის დეპარტამენტის საირიგაციო წყალსაცავებზე თევზის წარმოების განვითარების პროგრამა, რომლის მიხედვით დაღის მთის წყალსაცავზე თევზის მეურნეობის განსავითარებლად გამოსაყენებელი წყლის ფართობი განსაზღვრულია 350 ჰექტარი, ხოლო მაქსიმალური თევზპროდუქტიულობა განსაზღვრულია 1 ჰექტარზე 50-60 კგ ოდენობით.

ამჟამად, ჩვენს მიერ ჩატარებული საკონტროლო ჭერების შედეგად რომელშიც მონაწილეობს ჩვენი კონსულტანტი იქთიოლოგ-ეკოლოგი ბატონი თემურ ქოქოსაძე დადგენილია წყალსაცავში არსებული თევზის საერთო მარაგი 136 098 კგ. მათ შორის:

- სქელშუბლა – 41 815 კგ
- კობრი – 45 938 კგ
- თეთრი ამური – 14 538 კგ
- ჭანარი – 14 700 კგ
- ხრამული – 5 969 კგ
- თრისა – 2 646 კგ
- ღლავი (ლოქო) – 9 600 კგ
- წვერა – 624 კგ
- ქაშაპი – 188 კგ
- მურწა – 80 კგ

ბოლო წლებში წყალსაცავში შეინიშნება კარჩხანის (კარასის) მომრავლება, დაახლოებითი რაოდენობა 3500-4000 კგ.

ა.ე) თევზჭერის ობიექტების ნუსხა, მათი ეკოლოგიური დახასიათება, არსებული ოდენობები სახეობების მიხედვით

თევზჭერის დროს ჩვენი ყურადღება ძირითადად გადატანილი იქნება ინტროდუცირებულ სახეობებზე, ძირითადი სარეწაო სახეობები იქნება:

-კობრი

მაღალპროდუქტიული და მაღალეკონომიკური ძვირფასი თევზია, ხასიათდება მაღალი კვებითი ღირებულებით, ცხიმოვანობა აღწევს 1-4%-ს. რეალიზაცია მოხდება ძირითადად ნედლი სახით, საშუალო წონით 4-5 კილოგრამი, ადგილობრივ ბაზარზე მაღალი მოთხოვნილებაა. არსებული ოდენობა: 45 938 კგ.

-სქელშუბლები

გემრიელი და ცხიმოვანი (8-13%, დიდი ზომისებში 23.5%) თევზია. რეალიზაცია მოხდება ძირითადად ნედლი სახით საშუალო წონა 4-5 კილოგრამი, არსებული მარაგი: 41 815 კგ.

-თეთრი ამური

ძვირფასი სახეობის თევზია, ხორცი აქვს ცხიმოვანი (5.2-6.7%) და ყუათიანი, რეალიზაცია მოხდება ძირითადად ნედლი სახით, საშუალო წონით 4-5 კგ, არსებული მარაგი: 14 538 კგ.

ამას გარდა, მოვახდენთ აბორიგენული ჯიშების დაჭერა/რეალიზაციას მცირე რაოდენობით:

-ხრამული

გემრიელი თევზია, ადგილობრივ ბაზარზე სარგებლობს მაღალი მოთხოვნილებით, საკმაოდ ცხიმოვანი, რეალიზაცია მოხდება ძირითადად ნედლი სახით, საშუალო წონა 0.7-2 კგ. არსებული მარაგია: 5 969 კგ

-ჭანარი

გემრიელი და ცხიმოვანი (4.5-8.3%) თევზია, რეალიზაცია მოხდება ნედლი სახით, საშუალო წონით 1-4 კგ. არსებული მარაგი: 14 700 კგ.

-ლოქო (ღლავი)

პოპულარულია ადგილობრივ მოსახლეობაში, მაღალი კვებითი ღირებულების თევზია, რეალიზაცია მოხდება ძირითადად ნედლი სახით, საშუალო წონა 4-8 კგ, ამჟამინდელი მარაგი: 9 600 კგ.

-თრისა

ინვაზიური სახეობაა, ძირითადად გამოიყენება სპორტული თევზჭერისთვის (ანკესით), საშუალო წონა: 0.1-0.25 კგ, არსებული მარაგი: 2 646 კგ

ა.ვ) წყალსატევის დათევზიანების ღონისძიებები

ჩვენი სამეურნეო გამოცდილებიდან გამომდინარე თევზის რეწვას ძირითადად განვახორციელებთ ჩვენს მიერ ინტროდუცირებული სახეობებზე, კერძოდ: კობრი, სქელშუბლა და თეთრი ამური. ამასთან ერთად მცირე რაოდენობით გვექნება ადგილობრივი ჯიშების რეწვაც: ხრამული, ჭანარი, ლოქო, თრისი.

ჩვენს ხელთ არსებული ნორმებიდან გამომდინარე ყოველწლიურად თევზის არსებული მარაგის შესავსებად წყალსაცავში ჩავსვავთ შემდეგი რაოდენობის 2-3 თვის ასაკის ლიფსიტს:

წლები	კობრი	სქელშუბლა	თეთრი ამური
2020	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2021	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2022	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2023	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2024	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2025	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2026	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2027	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2028	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2029	6000-8000	5000-8000	5000-6000
2030	6000-8000	5000-8000	5000-6000

ჩასმული ლიფსიტის ზომა იქნება, სიგრძე: 2-3 სმ. წონა: 1-1.5 გრამი.

შავარაუდო საშუალო წლიური წონამატი იქნება:

- კობრი: 300-400 გრამი
- სქელშუბლა: 250-350 გრამი
- თეთრი ამური: 350-400 გრამი

ამგვარად ჩასმული ლიფსიტი საშუალო სარეალიზაციო წონას მიაღწევს დაახლოებით 10 წლის შემდეგ, მანამდე თევზის ჭერა შეუფერხებლად განხორციელდება უკვე არსებული მარაგის ხარჯზე.

რაც შეეხება თევზის ადგილობრივ ჯიშებს (ლოქო, ჭანარი, ხრამული, თრისი) მათი რაოდენობის აღდგენა მოხდება ბუნებრივი გამრავლების გზით, რასაც ხელს შეუწყობთ გამრავლების პერიოდში პირველი მაისიდან პირველი საქტემბრის ჩათვლით თევზის ჭერის შეწყვეტით და წყალსაცავში წყლის ოპტიმალური დონის შენარჩუნებით.

ა.ზ) წყლის ობიექტში არსებული საქართველოს “წითელ ნუსხაში” შეტანილი სახეობების პოპულაციების დაცვის შენარჩუნებისა და აღწარმოების ღონისძიებები, აგრეთვე საქართველოს “წითელ ნუსხაში” შეტანილი და გადამფრენი ფრინველების იმ სახეობების დაცვის ღონისძიებები რომელთა საბინადრო (გამრავლების, დასვენების და სხვა) გარემოს წარმოადგენს წყალსატევი და მისი მიმდებარე ტერიტორია

წყალსაცავში არ არის დაფიქსირებული წითელ წიგნში შეტანილი თევზის სახეობები.

რაც შეეხება გადამფრენ ფრინველებს, რომლებიც დასასვენებლად იყენებენ დალის მთის წყალსაცავის აკვატორიას, მათ დაცვას ბრაკონიერთა ხელყოფისაგან წლის არასანადირო პერიოდში განხორციელებს ჩვენი დაცვის სამსახური, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს შესაბამის სამსახურებთან ურთიერთ თანამშრომლობით.

ა.თ) მონიტორინგის გეგმა და მეთოდები

“დალის მთის” წყალსაცავი წარმოადგენს პირველ რიგში მტკნარი წყლის ტერმინალს, ხოლო მეორე რიგში მდინარე ივრის თევზების აკუმულირების გარემოს, ამდენად იგი მეტად სენსიტიურია და მოითხოვს განსაკუთრებულ დაცვასა და მოფრთხილებას. მენეჯმენტის პროექტი ითვალისწინებს ყოველივე ამას და პერიოდულად გეგმავს მონიტორინგის განხორციელებას:

1. წყლის ქიმიურ რეჟიმზე (ხარისხზე) - ლაბორატორიული ანალიზის გზით.

2. წყალსატევის, მათ შორის, წყალმცენარეების ეკო მდგომარეობაზე – სამონიტორინგო დაკვირვების გზით.
3. ადგილობრივი თევზებს თვისობრივ-რაოდენობრივ სტრუქტურაზე – დაკვირვების და საკონტროლო ჭერების გზით
4. ინტროდუცირებული თევზების ზრდა-განვითარებაზე – დაკვირვებისა და საკონტროლო ჭერების გზით.
5. სახეობათა შორის თანაფარდობაზე და სიმჭიდროვეზე – დაკვირვების და საკონტროლო ჭერების გზით.
6. თევზების ფიზიოპათოლოგიურ მდგომარეობაზე – დაკვირვებისა და საკონტროლო ჭერების გზით.
7. თევზჭერის პერიოდების შეზღუდვის დაცვაზე – კონტროლის გზით

მონიტორინგული დაკვირვებები უნდა წარმოებდეს აგრეთვე დაავადებების გავრცელებაზე და სხვა ფაქტორებზე, რომლებიც მნიშვნელოვანია ცხოველთა სამყაროს გამრავლებისა და აღწარმოებისათვის. ასევე მათთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნისათვის.

მონიტორინგის მასალები აღრიცხული იქნება ჟურნალში, სადაც აისახება ყოველი სამონიტორინგო დაკვირვების დრო, პარამეტრები, მდგომარეობა, შედეგი, საჭიროების შემთხვევაში რეკომენდაცია და სხვა მონაცემები. ქვემოთ მოცემულია მონიტორინგის გეგმა (1 წლიანი) ამავე სქემით განხორციელდება მონიტორინგი სხვა წლებშიც. მას ასევე დაემატება ის სამონიტორინგო საკითხები რომლებიც თევზის მეურნეობის წარმოების შემდგომ ეტაპზე იქნება განსახორციელებელი ან საკითხის დამატების საწიროება გამოვლინდება საქმიანობისას.

მონიტორინგის გეგმა

№	სამონიტორინგე საკითხი	მონიტორინგის პერიოდულობა	შემსრულებელი	რეკომენდაცია/ქმედება
1	წყალსაცავში არსებულ ცხოველთა თევზის სახეობების რიცხოვნობაზე დაკვირვება	წელიწადში 1-ჯერ	შპს “დალის მთა”-ს თანამშრომელი ან მოწვეული სპეციალისტი	აღრიცხვის (საკონტროლო ჭერების) ჩატარების შედეგების ანალიზი
2	ცხოველთა (თევზის) მდგომარეობაზე (ადგილობრივი თევზების თვისობრივ-რაოდენობრივ სტრუქტურაზე; ინტროდუცირებული თევზების ზრდა	წელიწადში 1-ჯერ	შპს “დალის მთა”-ს თანამშრომელი ან მოწვეული სპეციალისტი	საფრთხეების იდენტიფიკაცია და ასეთის არსებობის შემთხვევაში რეკომენდაციის მომზადება ქმედებების განხორციელებისათვის.

	განვითარებაზე; თევზების პათოლოგიურ მდგომარეობაზე, სახეობათა შორის თანაფარდობაზე და სიმჭიდროვეზე) დაკვირვება მათი გამრავლება- განვითარების ხელშემშლელი ფაქტორების არსებობის დადგენის კუთხით			
3	თევზის ლიფსიტების ჩასმის შემდეგ მათ გამრავლება – აღწარმოების მიმდინარეობაზე (ამ ქმედებების განხორციელების დაწყებისთანავე) დაკვირვება	წელიწადში 2 - ჯერ	შპს “დალის მთა”- ს თანამშრომელი ან მოწვეული სპეციალისტი	ეფექტურობის დადგენა და ხელის შემშლელი ფაქტორების გამოვლენა
4	თევზის საბინადრო გარემოს (მათ შორის წყალმცენარეების) ეკოლოგიურ მდგომარეობაზე დაკვირვება	წელიწადში 2- ჯერ	შპს “დალის მთა”- ს თანამშრომელი ან მოწვეული სპეციალისტი	დაკვირვება, გაანალიზება
5	თევზის დაავადებების არსებობაზე დაკვირვება	პერიოდულად	შპს “დალის მთა”- ს თანამშრომელი ან მოწვეული სპეციალისტი	დაკვირვება, გაანალიზება
6	წყლის ხარისხზე (მათ შორის ქიმიურ რეჟიმზე) დაკვირვება	წელიწადში 1- ჯერ	ლაბორატორიული გზით	ანალიზების ჩატარება
7	ცხოველთა ინვაზიური სახეობების რიცხოვნობაზე და ახალი სახეობების გამოჩენაზე დაკვირვება	პერიოდულად	შპს “დალის მთა”- ს თანამშრომელი ან მოწვეული სპეციალისტი	ინვაზიური სახეობების ელიმინაციის ქმედებების განხორციელების რეკომენდაციები
8	თევზჭერის პერიოდების შეზღუდვის დაცვა	თევზჭერის აკრძალვის პერიოდში	შპს “დალის მთა”- ს თანამშრომელი, შესაბამის	კანონმდებლობის დაცვა

			გარემოსდაცვით სამსახურთან კოორდინაციით	
9				

**ა.ი) ინფორმაცია თევზჭერის იარაღების,
მოწყობილობებისა და საცურაო საშუალებების
შესახებ**

თევზჭერისთვის გამოიყენება ჩასადგმელი, სახლართი ბადეები. 30 - 45 - 50 - 60 - 80 - 90 - 100 - 110 მილიმეტრის ზომის ბადეები, სიგრძით 75 - 100 მეტრი, სიმაღლით 4.5-6 მეტრი. ამასთან ერთად გაგვანია 3 ცალი რკინის ნიჩბიანი ნავი, რომელთაც საჭიროების შემთხვევაში ვამაგრებთ მოტორს.

**ა.კ) საჭიროების შემთხვევაში ინვაზიური
სახეობების ელიმინაციის ღონისძიებები**

ბოლო პერიოდში კარჩხანის გამრავლებამ მიიღო მასიური ხასიათი, მასთან საბრძოლველად მომავალში გათვალისწინებული გეგმის ფარგლებში პერიოდში ყურეების (იქ სადაც კარჩხანა იზამთრებს) გადაკეტვა მცირე ზომის სახლართი, ჩასადგმელი ბადეებით, რითაც არ დაუშვებთ მათ დაუბრკოლებლად შემოსვლას წყალსაცავში და ამით შევზღუდავთ პოპულაციის საშიშ დონემდე გამრავლებას.

**ა.ლ) ინფორმაცია წყლის ობიექტის როგორც
ფიზიკური ისე ეკოლოგიური დაცვის ღონისძიებების
შესახებ**

წყლის ობიექტში არსებული თევზის პოპულაციების დაცვის შენარჩუნებისა და აღწამობის მიზნით შედგენილი გეგმის სამოქმედო გეგმა, რომელსაც ამტკიცებს მეურნეობის დირექცია. გეგმას საკუთარი დაცვის სამსახური 3 კაცის შემადგენლობით, დაცვის სამსახურისთვის შექმნილია 2 ცალი გადაასდგილებელი ვაგონი. წყალსაცავის მიმდებარე ტერიტორია მკაცრად კონტროლდება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულება გამოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ.

წყლის ობიექტის ეკოლოგიური დაცვა განხორციელდება შემდეგი ქმედებების გატარებით:

კონტროლი რათა არ მოხდეს წყალსაცავის დაბინძურება მავნე ნივთიერებებით;

წყლის ხარისხის კონტროლი;

ინვაზიური სახეობების რაოდენობის კონტროლი და სხვა ყველა ღონისძიებები, რომლებიც გათვალისწინებულია მონიტორინგის გეგმით.

სამონიტორინგო დაკვირვების პროცესში აღმოჩენილი დარღვევებისას გატარდება სათანადო დარღვევის აღმოფხვრისაკენ მიმართული ქმედებები.

ბ) ინფრასტრუქტურის განვითარება

შპს “დალის მთა” მეთევზეობის მეურნეობის სახით დალის მთის წყალსაცავზე ოპერირებს 1992 წლიდან, მას მოწყობილი აქვს წყალსაცავის მიმდებრე ტერიტორიაზე 3 სასტუმრო კოტეჯი, რომელიც გათვლილია ერთდროულად 20 ვიზიტორის მომსახურებაზე. ამასთან ერთდ მოყვარულ მეთევზეებს ვთავაზობთ ანკესით და ნავით მომსახურებას.